

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ТА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
МВС УКРАЇНИ**

**Матеріали
VI міжвідомчого науково-практичного круглого столу
(Київ, 18 квітня 2024 року)**

**Київ
2024**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ТА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
МВС УКРАЇНИ

Матеріали
VI міжвідомчого науково-практичного круглого столу
(Київ, 18 квітня 2024 року)

Київ
2024

УДК 159.9:351.741:355.5«364»

A437

Редакційна колегія:

Черней В. В., ректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Гусарев С. Д., перший проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Чернявський С. С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Мотлях О. І., завідувач наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень ННІЗДН Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Кудерміна О. І., завідувач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, доктор психологічних наук, професор;

Андросюк В. Г., провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень ННІЗДН Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, професор;

Корольчук В. В., начальник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Галустьян О. А., старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень ННІЗДН Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ від 20 березня 2024 року (протокол № 3)

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за їхню якість, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, несуть автори

Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України [Текст] : матеріали VI міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 18 квіт. 2024 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. – 203 с.

УДК 159.9:351.741:355.5«364»

© Національна академія внутрішніх справ, 2024

Муліванова А. А., Макарова О. П. ВАЖЛИВІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПЛИМ ДЛЯ ЇХНЬОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА АДАПТАЦІЇ ДО ЖИТТЯ ПІСЛЯ ПЕРЕЖИТОГО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	113
Недря К. М. ПСИХОЛОГІЯ ПОЛОНУ: ДОСВІД ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ SERE (SURVIVE, EVADE, RESIST, EXTRACT) У АРМІЇ США	116
Овсяннікова Я. О. ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПРОФЕСІЙНИХ КОНТИНГЕНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	120
Остапович І. П., Барко В. І. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	122
Охріменко І. М., Пронтенко К. В. ВПЛИВ УМОВ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА РІВЕНЬ ЗДОРОВ'Я ПРАВООХОРОНЦІВ	126
Пампура І. І., Барко В. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ПЕРЕЖИВАННЯ ПРИ ВТРАТІ БЛИЗЬКОЇ ЛЮДИНИ	130
Пасько О. М. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ГОТОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ДО СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
Платонов В. М. СТРАТЕГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДСНС ДО ВИКОНАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ....	137
Полюлях А. А. ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ МВС УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В КРАЇНІ.....	142
Похілько Д. С. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ УНІФІКОВАНОГО АЛГОРИТМУ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПЕРСОНАЛУ ДСНС ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ З ВІДРЯДЖЕННЯ З ЗОНИ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ ДО МІСЦЬ ПОСТІЙНОЇ ДИСЛОКАЦІЇ	144

5. Можливо легендування, та як саме потрібно себе вести при первинних допитах, які наслідки можуть бути в тих чи інших випадках і що працює краще, а що категорично не треба говорити чи робити;

6. Довести важливість спостереження за деталями місць перебування, деталями одягу супротивника, акцентах, оснащенні і техніці та інше;

7. Важливість запам'ятовування всіх людей з ким був поруч, псевдо, ПІБ то ін.

Резюмуючи, можемо відмітити, що такий підхід не лише може допомогти вціліти, а і повернути більш придатних до успішного подальшого цивільного людей, оскільки вони і є самий головний ресурс будь-якої країни.

Список використаних джерел

1. SERE training develops leaders for complex environment. URL: https://www.army.mil/article/138765/SERE_training_develops_leaders_for_complex_environment.

2. SERE specialists showcase training for recruiters. URL: <https://www.jbsa.mil/News/News/Article/1877894/sere-specialists-showcase-training-for-recruiters/>.

УДК 159.9

Овсяннікова Яніна Олександрівна,
начальник навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-
дослідного центру Національного
університету цивільного захисту України,
кандидат психологічних наук, старший
науковий співробітник
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6498-3454>

ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПРОФЕСІЙНИХ КОНТИНГЕНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Умови воєнного стану створюють надзвичайно напружену обстановку для працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС). Працівники ДСНС активно працюють над розробленням та реалізацією заходів з попередження надзвичайних ситуацій, що можуть виникнути в умовах війни (планування евакуаційних маршрутів, організацію протипожежної безпеки на об'єктах важливої інфраструктури та інші заходи). Забезпечують захист населення та важливих об'єктів інфраструктури від можливих загроз, включаючи захист від атак, руйнувань та інших небезпек. Також працівники ДСНС беруть участь у ліквідації наслідків військових дій, зокрема, гасінні пожеж, рятуванні постраждалих та

наданні допомоги населенню. Вони, ризикуючи своїм життям, проявляють мужність та відданість Батьківщині під час виконання службових обов'язків. Багато рятувальників за сміливість та відданість справі вже були удостоєні державних та відомчих нагород.

Оскільки, особовий склад ДСНС під час виконання завдань за призначенням регулярно стикається з високим рівнем стресу, психологічним навантаженням та ризиком для власного життя. В умовах воєнного стану оптимізація системи психологічного забезпечення діяльності працівників ДСНС стає надзвичайно важливою [1, с. 273].

Забезпечення можливості для працівників ДСНС відновити психоемоційний стан після участі в екстремальних подіях або травматичних ситуаціях є надзвичайно важливим.

Використання соціально-психологічних тренінгів у відновлювальний період для рятувальників є важливою складовою підтримки їхнього психологічного здоров'я та емоційного благополуччя після участі в екстремальних подіях або травматичних ситуаціях [2, с. 182].

Фахівцями навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру НУЦЗУ на базі Центру впровадження психотренінгових технологій було проведено цикл авторських спеціалізованих соціально-психологічних тренінгів для рятувальників, які виконують службові обов'язки в найнебезпечніших районах Харківщини та мають значне навантаження з ризиком для життя.

Тренінг був направлений на зниження психоемоційного напруження та активізація ресурсів персоналу ДСНС в умовах воєнного часу. Тренінговий процес мав свої особливості. Деякі вправи виконувалися учасниками без подальшого обговорення, якщо вони не відчували необхідності у цьому або не були готові до відкритої дискусії. Дозвіл учасникам пропускати деякі вправи чи дискусії підвищує ефективність тренінгу та забезпечує більшу включеність усіх учасників.

Перед початком тренінгу був проведений дебрифінг, який мав на меті виявлення негативних емоційних станів учасників та оцінку їхньої готовності до проходження тренінгу. Це дозволило тренерам зрозуміти, з якими емоційними аспектами можуть стикатися учасники, та підготувати відповідні стратегії для реагування на ці ситуації під час тренінгу. Такий підхід допомагає забезпечити безпеку та ефективність навчання, створюючи сприятливу атмосферу для відкритої та конструктивної роботи з емоціями рятувальників.

В результаті проведених занять рятувальники опанували техніки саморегуляції, які допомагають контролювати свої емоції, зберігати холоднокровність, діяти об'єктивно та раціонально в стресових ситуаціях. Отримані навички із самоконтролю дають змогу рятувальникам зберігати енергію та витримку в умовах тривалої напруженості. Це дозволяє їм підтримувати високий рівень функціонування та продуктивності протягом тривалого часу, не допускаючи виснаження або вигорання.

Стабільний емоційний фон дозволяє рятувальникам зосередитися на виконанні своїх обов'язків та завдань за призначенням, що є надзвичайно важливим в умовах війни. Впевненість у собі та своїх можливостях дозволяє їм ефективно діяти в нестандартних ситуаціях та забезпечувати безпеку для себе та цивільного населення. Рятувальники, які мають стабільний емоційний фон, здатні краще співпрацювати та взаємодіяти з колегами в складних ситуаціях. Це сприяє покращенню комунікації, координації та ефективності дій у відповідь на надзвичайні ситуації.

Отже, опанування технік саморегуляції та підтримка стабільного емоційного фону допомагає рятувальникам зберігати високий рівень психологічної стійкості та продуктивності, що є важливими складовими для виконання завдань за призначенням у військовій час.

Список використаних джерел

1. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології : монографія / за заг. ред. В.П. Садкового, О.В. Тімченка; НУЦЗУ. Х.: ФОП Мезіна В.В., 2017. 512 с.

2. Кердивар В.В., Краснокутський М.І., Овсяннікова Я.О., Платонов В.М., Похілько Д.С., Тімченко О.В. Основи психореабілітація (в схемах та таблицях): навчальний посібник: у 2 ч. / за заг.ред.О.В. Тімченка; НУЦЗУ. Х.: Панов А.М., 2003. Ч. 1. 360 с.

УДК 159.9:351.74(477)

Останович Інна Петрівна,

начальник сектору ювенальної превенції

Управління превентивної діяльності

ГУНП у Волинській області

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5025-539X>;

Барко Вадим Іванович,

головний науковий співробітник наукової

лабораторії психологічного забезпечення

Державного науково-дослідного інституту МВС

України, доктор психологічних наук, професор

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4962-0975>

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У сучасних реаліях воєнного стану і продовження становлення України як суверенної незалежної держави зростає актуальність пошуку шляхів вдосконалення профілактичної діяльності правоохоронних органів щодо неповнолітніх, які скоюють правопорушення в адміністративній сфері. Дана проблема є дуже важливою, оскільки ріст кількості ювенальних правопорушень

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ТА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
МВС УКРАЇНИ

Матеріали

VI міжвідомчого науково-практичного круглого столу
(Київ, 18 квітня 2024 року)

Відповідальні упорядники: *Корольчук В. В., Галустян О. А.*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції

Дк № 4155 від 13.09.2011.

Підписано до друку 14.04.2024. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 12,75. Ум. друк. арк. 11,86.

Тираж 50 прим.
